Elektronicznie podpisany przez:
Monika Alicja Różycka
dnia 12 grudnia 2025 r.

UCHWAŁA NR SO IX.410.140.2025

IX SKŁADU ORZEKAJĄCEGO REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ W KIELCACH

z dnia 12 grudnia 2025 roku

w sprawie opinii o projekcie uchwały budżetowej Miasta i Gminy Bodzentyn na 2026 rok.

Na podstawie art. 13 pkt 3 w związku z art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 7) IX Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach:

Przewodnicząca: Monika Różycka

Członkowie: Agnieszka Zarębska

Iwona Kudła

opiniuje pozytywnie projekt uchwały budżetowej Miasta i Gminy Bodzentyn na 2026 rok z uwagami zawartymi w treści uzasadnienia.

Uzasadnienie

Burmistrz Miasta i Gminy Bodzentyn realizując dyspozycję art. 238 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483) przedłożył Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Kielcach w dniu 14 listopada 2025 r. projekt uchwały budżetowej na 2026 rok wraz z uzasadnieniem przyjęty Zarządzeniem nr 99/2025 z dnia 14 listopada 2025 r. Przedmiotowe zarządzenie wydane zostało przez Komisarza Rządowego dla Miasta i Gminy Bodzentyn powołanego przez Prezesa Rady Ministrów.

Przedmiotowy projekt został przeanalizowany z uwzględnieniem (w odniesieniu do 2026 roku) założeń programu postępowania naprawczego Gminy Bodzentyn na lata 2025-2027 przyjętego zgodnie z załącznikiem nr 1 do uchwały Komisarza Rządowego dla Miasta i Gminy Bodzentyn nr XV/50/2025 z dnia 23 stycznia 2025 r. ze zmianami. W 2025 r. Gmina Bodzentyn zaciągnęła pożyczkę z budżetu państwa w wysokości 55.527.252,51 zł, która według założeń programu będzie podlegała spłacie w latach 2027-2050.

Na podstawie analizy treści przedłożonego projektu uchwały budżetowej Gminy Bodzentyn na 2026 rok Skład Orzekający ustalił, co następuje:

Przedmiotowy projekt uchwały budżetowej na 2026 rok spełnia podstawowe wymogi w zakresie przedmiotu regulacji, wynikające z art. 211, art. 212, art. 214, art. 215, art. 217, art. 222, art. 235, art. 236 oraz art. 242 ustawy o finansach publicznych.

Projekt uchwały budżetowej określa planowane dochody budżetu w łącznej kwocie 77.148.820,65 zł, w tym dochody bieżące w kwocie 73.216.435,78 zł i dochody majątkowe w kwocie 3.932.384,87 zł.

Planowane wydatki budżetu ustalono w łącznej wysokości 77.778.742,92 zł, z tego wydatki bieżące w kwocie 73.063.715,78 zł i wydatki majątkowe w kwocie 4.715.027,14 zł.

Dochody budżetu przedstawione zostały w załączniku nr 1 do projektu w szczegółowości według działów, rozdziałów i źródeł (paragrafów). W załączniku nr 2 do projektu w takim samym podziale na działy, rozdziały i paragrafy klasyfikacji budżetowej, z wyodrębnieniem grup wydatków określonych w art. 236 ust. 3 i 4 ww. ustawy o finansach publicznych przedstawione zostały wydatki. Analiza wydatków zaplanowanych w załączniku nr 2 do projektu uchwały budżetowej wskazuje na to, że w odpowiednich działach klasyfikacji budżetowej zaplanowane zostały wydatki na zadania własne obowiązkowe.

Nie stwierdzono też zaplanowania wydatków, które nie mogą być realizowane w okresie wykonywania programu naprawczego zgodnie z art. 240a ust. 5 ustawy o finansach publicznych.

Ponadto zaplanowane zostały wydatki w kwocie 1.966.488,52 zł z tytułu udzielonego poręczenia pożyczki dla Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych sp. z o.o. na rzecz WFOŚiGW w Kielcach. Kwota ta dotyczy poręczenia udzielonego przez Gminę przed rozpoczęciem realizacji programu naprawczego. W tym miejscu należy podkreślić, że art. 240a ust. 5 pkt 3 zakazuje Gminie Bodzentyn udzielania nowych poręczeń.

W załączniku nr 3 ustalono limity wydatków na wieloletnie przedsięwzięcia planowane do poniesienia w roku budżetowym 2026.

Ponadto w załączniku nr 4 ustalono planowane do realizacji w 2026 r. zadania inwestycyjne roczne na łączną kwotę 178.000,00 zł, których źródłem finansowania będą dochody własne. Zadania te dotyczą:

- opracowania dokumentacji modernizacji oczyszczalni ścieków w Św. Katarzynie – 78.000,00 zł

- projekt budowy parkingu w Św. Katarzynie – 100.000,00 zł.

Gmina uzasadniła potrzebę wprowadzenia ww. zadań inwestycyjnych w uzasadnieniu do projektu budżetu Miasta i Gminy Bodzentyn na 2026 rok.

Zgodnie z wymogami ustawy o finansach publicznych oraz ustaw ustrojowych, w projekcie wyodrębniono dochody i wydatki związane z realizacją zadań zleconych z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami (załącznik nr 6), a także dochody i wydatki związane z realizacją zadań realizowanych na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego (załącznik nr 7).

Część wydatków będzie realizowana w postaci dotacji określonych w załącznikach: nr 10 - dotacje podmiotowe, nr 11- dotacje celowe. Dotacje celowe zostały zaplanowane dla jednostek spoza sektora finansów publicznych na zadania w zakresie polityki społecznej, kultury fizycznej i sportu, działalności kulturalnej oraz na zadanie pn. „Zagospodarowanie działek w Św. Katarzynie przy świetlicy wiejskiej – budowa wiaty i utwardzenie terenu (punkt postojowy dla rowerzystów)", które to zadanie jak wynika z uzasadnienia do projektu jest realizowane w zakresie rozwoju infrastruktury turystycznej Gminy Bodzentyn.

W tym miejscu Skład Orzekający zauważa, iż zgodnie z założeniami programu postępowania naprawczego dla 2026 r. prognozowana była nadwyżka budżetowa w wysokości 152.720,00 zł, która miała zostać przeznaczona na spłatę pożyczki z WFOŚiGW.

W przedłożonym projekcie budżetu Gminy Bodzentyn na 2026 rok zaplanowane wydatki są wyższe od planowanych dochodów. W związku z tym w § 3 projektu uchwały zaplanowano deficyt budżetu w wysokości 629.922,27 zł, wskazując źródła jego pokrycia. Zgodność z prawem tej części projektu jest przedmiotem odrębnej opinii niniejszego Składu Orzekającego.

W związku z planowanym deficytem oraz koniecznością spłaty wcześniej zaciągniętych zobowiązań w kwocie 152.720,00 zł zaplanowanych w rozchodach budżetu, w projekcie zaplanowano przychody w łącznej wysokości 782.642,27 zł z tytułu wolnych środków określonych w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych.

Mając na uwadze powyższe Skład Orzekający zwraca uwagę, że planując ww. środki przed zakończeniem roku budżetowego, zamknięciem ksiąg rachunkowych i sporządzeniem sprawozdań finansowych za 2025 r. należy zachować szczególną ostrożność, ponieważ ich kwoty stanowią jedynie wartości szacowane i są uzależnione od wykonania budżetu 2025 roku. Skład Orzekający ustalił bowiem, że Gmina nie posiadała wolnych środków wynikających z zamknięcia roku budżetowego 2024.

W projekcie budżetu na 2026 rok zachowana została relacja określona w art. 242 ust. 1 ustawy o finansach publicznych. Planowane dochody bieżące (73.216.435,78 zł) są wyższe od planowanych wydatków bieżących (73.063.715,78 zł) o kwotę 152.720,00 zł, co stanowi planowaną nadwyżkę operacyjną.

W projekcie budżetu utworzono: rezerwę ogólną w wysokości 190.000,00 zł oraz rezerwę celową na realizację zadań własnych z zakresu zarządzania kryzysowego w wysokości 185.000,00 zł. Wielkości te mieszczą się w limitach określonych w art. 222 ustawy o finansach publicznych oraz art. 26 ust. 4 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 122 ze zm.).

Zgodnie z art. 212 ust. 1 pkt 8 ustawy o finansach publicznych zaplanowano dochody i wydatki z tytułu realizacji zadań określonych w:

- ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.),
- ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2025 r. poz. 733),
- ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.).

Zaplanowano również dochody i wydatki związane z realizacją zadań finansowanych ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład; Programu Inwestycji Strategicznych oraz Rządowego Programu Odbudowy Zabytków oraz Funduszu Pomocy.

W projekcie uchwały budżetowej zaplanowano wydatki na cele związane z pokrywaniem kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w kwocie 2.519.946,20 zł,

a dochody z tytułu opłat w kwocie 2.304.553,00 zł, wobec tego Skład Orzekający wskazuje, że planowane wydatki na funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi mogą być wyższe niż planowane dochody z opłat, jeśli na podstawie art. 6r ust. 2da ww. ustawy Rada Miejska postanowi, w drodze uchwały, o pokryciu części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów własnych niepochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w przypadku gdy:

1) środki pozyskane z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi są niewystarczające na pokrycie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym kosztów, o których mowa w ust. 2-2c, lub

2) celem jest obniżenie opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi pobieranych od właścicieli nieruchomości.

Ww. dochody i wydatki związane ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu wynikającymi z odrębnych ustaw ujęto w załączniku nr 8.

W tym miejscu Skład Orzekający zwraca uwagę, że na podstawie art. 70a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2023 poz. 984 ze zm.) w budżetach organów prowadzących szkoły wyodrębnia się środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli w wysokości 0,8% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli. W projekcie budżetu Gminy Bodzentyn 2026 rok w dziale 801 „Oświata i wychowanie" zaplanowano wydatki na wynagrodzenia osobowe nauczycieli (§4790) w łącznej wysokości 14.788.686,77 zł, zatem na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli należało zabezpieczyć kwotę 118.309,49 zł, podczas gdy w rozdziale 80146 zaplanowano wydatki w łącznej wysokości 88.799,00 zł.

Upoważnienia zawarte w § 10 i § 11 projektu uchwały budżetowej są zgodne z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

Określony w § 13 projektu uchwały budżetowej tryb ogłoszenia uchwały budżetowej jest zgodny z art. 13 pkt 7 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461).

W uzasadnieniu do projektu uchwały budżetowej wskazano, cyt.: „Budżet Miasta i Gminy Bodzentyn na 2026 rok zapewnia utrzymanie stabilności finansowej, przy jednoczesnym zachowaniu zdolności do kontynuacji rozpoczętych zadań inwestycyjnych i pozyskania środków zewnętrznych. Pomimo wystąpienia deficytu, poziom dochodów własnych i subwencji gwarantuje płynność finansową oraz możliwość realizacji wszystkich zadań własnych i zleconych."

Ponadto Skład Orzekający ustalił, że :

- dochody z tytułu podatku od środków transportowych od osób prawnych (dział 756 rozdz. 75615 §0340) zostały zaplanowane w 2026 r. w wysokości 1.219.132,00, czyli na poziomie należności z tego tytułu wykazanych w sprawozdaniu Rb-27S za okres od początku roku do dnia 30 września 2025 r. W założeniach programu postępowania naprawczego dodatkowe dochody z tytułu podatku od środków transportowych w 2026 r. miały wynieść 203.000,00 zł.

W uzasadnieniu do projektu budżetu wskazano, cyt.: „W projekcie budżetu uwzględniono: (…) wzrost poziomu dochodów własnych w podatkach lokalnych za wyjątkiem podatku od środków transportowych, którego wysokość ma wpływ na pozyskanie nowych leasingodawców na terenie Gminy.”

- w założeniach programu postępowania naprawczego dochód z tytułu wprowadzenia opłaty miejscowej w 2025 r. miał wynieść 374.503,00 zł, a jak wynika ze sprawozdania Rb-27S za okres od początku roku do dnia 30 września 2025 r. uzyskane z niej dochody wynoszą 20.276,17 zł. W związku z powyższym Skład Orzekający powziął wątpliwość, czy zaplanowanie dochodów z opłaty miejscowej w 2026 r. w kwocie 513.460,00 zł jest realne do osiągnięcia.,

- nie zaplanowano na 2026 rok wpływów z opłaty parkingowej, które zgodnie z założeniami programu postępowania naprawczego założono w wysokości 120.000,00 zł,

- nie zaplanowano w projekcie budżetu wydatków na wypłatę rekompensaty dla Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych spółka z o.o. z siedzibą w Bodzentynie w kontekście realizacji postanowień umowy wykonawczej zawartej w dniu 30.12.2016 r. pomiędzy Burmistrzem a PUK wraz z aneksem z dnia 04.01.2016 r.,

- w założeniach programu postępowania naprawczego szacowane wydatki na dotacje dla klubów sportowych i stowarzyszeń w 2026 r. miały wynieść 355.000,00 zł. W projekcie budżetu zaplanowano dotacje celowe dla jednostek spoza sektora finansów publicznych w wysokości 411.000,00 zł.

Mając na uwadze dokonane ustalenia Skład Orzekający wskazuje, że zarówno na etapie planowania, jak i realizacji budżetu Gminy Bodzentyn należy podejmować ostrożnościowe decyzje biorąc pod uwagę ograniczenia wynikające z faktu, że Gmina jest w trakcie realizacji programu postępowania naprawczego oraz dokonuje spłat pożyczki z budżetu państwa.

Pouczenie

Na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych od niniejszej uchwały przysługuje prawo wniesienia odwołania do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach w terminie 14 dni od daty jej doręczenia.

Przewodnicząca Składu Orzekającego

Monika Różycka